

Тя, случката, станала в село Могила.

Това образцово въвеждане в частната история през авторитета на собственото име потърска изненадваща подкрепа в донякъде алогичната последователност между *Синът ги подушил, вземал ги насила и и после баща си затрил*. Така историята печели единичност, докато градира низходящо падението на героя. От крадец по Елин-Пелинов модел той бързо се превръща в отцеубиец без Едипови импликации. Историята е колкото ужасяваща, толкова и тривиална; банална селска трагедия на алчност и груби нрави нарасред разпадащ се родов космос. Процедурата по разследването и осъждането се вписват в същата механична фаталност: *властта го открила и... съд*. Поддържаното дотук ниво на хладна дистанцираност смесва просторечива диалогична устност (*Ала във съдът не попутват по рамото, а го осъждат на смърт*) с вестникарски интертекст (*Отвели тогава злодей злосторен, затворили този субект*). От момента, в който се пренася в затвора, повествованието скъсява дистанциите, а азовото слово търси идентификация с вътрешния глас на героя: *Брей, как се обърках...* Причините за тази промяна следва да се потърсят в прословутата фраза *Но във затвора попаднал на хора и станал човек*. Известно е, че комунистическата критика възлагаше големи надежди на тази фраза, тържествено обявявайки, че въпросните хора били с партиен билет. Въпреки че няма практика да се събират политически с криминални затворници, подобни тихомълком проведени преобразления са достатъчно устойчиво явление у Вапцаров, за да приемем безропотно художествено изкривеното правдоподобие: така е в «Писмо», в което не става ясно каква е тази нова вяра, която спасява аза от самоубийство, дарява го с бодрост и има очакване да му върне Филипините и звездите на Фамагуста. По подобен начин азът предполага нечия воля за колективно посегателство срещу вярата му в живота утре, но произходът на тази вяра също остава забулен в мълчание («Вяра»). Тази мигновена метаморфоза без съмнение има характера на събитие в смисъла му на един вид чудо. И все пак колкото ненадейна е появата на тези *хора*, толкова по-мгновено е тяхното изчезване: веднъж преобразил се в човек чрез тях, героят сякаш ги прекрачва, обръща се към себе си и към себепрогледдането си. Все пак няма място за съмнение относно интенцията: злосторният субект става човек по силата на въздействието, което упражняват над него никакви свестни и просветени хора, евентуално комунисти.

Ала в структурата на творбата е възможно алтернативно четене, което не третира *хора* като множествено число от човек. Разликата между *хора* и *човек* в структурата на творбата е по-скоро качествена: *Някой полека вратата отворил. -/ Хора. Зад тях часовий. ... Гледали хората тъпо и кухо*